

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriafly-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónapra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A helyzethez.

A választási törvény revíziója dolgaiban tehát a szabadelvű párt nem engedhet. Ezt hirdeti a legszemélyesebb „Magyar Ujság”, utána a „Pesti Hírlap” is valami affélel mondhatott — ha jól értettük — a szabadelvű klub ülésén Bánffy Dezső ur is.

Az engesztelhetetlenség ilyen kategorikus kijelentései után azt hinné az ember, hogy az ellenzék valamelyes igen mélyre ható radikális reformot állított fel követelése tárgyául. Legalább is a szavazati jog jelentékeny kiterjesztésére és a titkos szavazás behozatalára kell gondolnunk, mint az ellenzék részéről felállított olyan pistolatumokra, a mikkel szemben a kormány párt részéről jövő ezt a rideg visszautasítást, az ő szempontjából igazoltnak tekintetnők. De hát nem ilyen mélyreható, nem ilyen radikális izü reformokról van szó.

Az ellenzéknek vagy legalább a függetlenségi párt tulnyomó részének régi programját képezi a mai választási rendszer gyökeres revíziója. Közéletünknek az a megdöbbentő sorvadás, a mely a hatalmi monopoliumát állandosított szabadelvű párt rendszerének örökkön-örökre fenntartani célzott és a marasmus minden utálatosságával jelentkező mozdulatlan merevségéből veszi eredetét, — nagyon is indokoltá teszi e revízió követelését. Amikor arról van szó, hogy a kiélekedett pártközi viszonyokba bizonyos nyugodtság hozassék be, mikor az ellenzék számolni tartozik azzal a helyzettel, a mely szerint a parlament többségét nem ő képezi, s következésképpen a követendő politika irányelveinek megállapítására nem is ő van hivatva; ez a követelés szükségképpen nem vehetett fel a maga teljességében, hanem összegegyeztetendő volt a többségnek, mint ilyennek, e részben kijelentett álláspontjából folyó konzekventiákkal és alkalmazandó volt ahoz a jelen pillanatban mutatkozó szükségletre, a mely a parlament megzavart tanácskozási rendjének minden irányban méltányos intézkedésekkel leendő helyreállítását, a felkavart szünetedések lécsendesítését követelte a törvényhozók bölcsességétől.

Nős hát ebből a szempontból, szorosán alkalmazkodva a helyzet követeléseivel és nem lépve túl egy arasszal sem az ellenzéknek, mint parlamenti kisebbség természetzerű hivatását, a mely — ismételjük — kizár minden olyan törekvést, hogy az ellenzék a kormányzati politika irányával diametris ellentétben levő követelések megvalósítását követelje a többségtől, a választási reform követelése sem öltötte magára a radikalizmus valamely messzemenő jellegét, hanem megmaradt a legszűkebb keretek között és a képviselőválasztások érvénye felett eddig a képviselőház bíráló bizottságai által gyakorolt bíráskodás jogának a kir. Curiára való átruházásán kívül csupán két kívánalom kidomborodásának jelentkezett. Kívánta egyfelől a választási cenzus egységesítését, másfelől a köz tisztviselőknek a választási korteskedésektől való eltiltását.

És ez a két kívánalom az, a melynek felállításával a kormány párt hírlése szerint az ellenzék a békét veszélyezteti. Ez a két kívánalom az, a mely a kormány párt — minthogy azok felett szóba sem állhat az ellenzékkel — a békealkudozások letételére lesz kényszerítve.

Indokot méltóztatnak kívánni ennek magyarázatát? Nős hát mi más képezhet indokot ilyenkor a kormány részéről, mint a *nemzetiségi kérdés*? Ez az az vesszőparipa, a melyet valahányszor csak indokolni kell a hatalom polczához való emberfeletti ragaszkodást és legalizálni kell a hatalom visszaéléseit, mindannyiszor előránt a kormány párti publicistika és nagy bravurosan végigficszánkoltatja szeméink előtt.

Máskor egyikük sem beszél a nem-

zetiségi kérdéstről. Egyik sem törődik annak megoldásával. Öntudatos tervet, részletes programot, a mely megmutatná államéletünk e súlyos kelevényének orvosságait, ugyan hiába vártunk e többség nemzeti gondolkodásától. Hanem ha arról van szó, hogy egyfelől bizalmatlanságot keltsünk a magyarságban a nemzetiségek iránt azok meggyanúsításával, másfelől pedig elkeseredést idézzünk fel a nemzetiségekben a szabadság és jog eszméivel ellentétes irányzatok lanszirózáásával, az ő reakcióját szempontokból való megokolásával, akkor mindjárt készen vannak a metternichi politika ma Bánffy által dirigált szócsovéi, hogy hirdessék azt a rettenetes tant, a mely szerint a magyarság az ő supremáciájának feltételeit — szemben a nemzetiségekkel — nem az ő dicső történelmi multjában, nem értelmi, erkölcsi, vagyoni és számbeli tulsúlyában, hanem az anakronistikus választási rendszerben s a választási visszaélésekben találja.

Ez talál kifejezést a béke-pontozatok felől elhangzó félhivatalos véleményekben is. Hogy mennyire compromittáló ez a magyarságra, azzal nem gondolkodnak és hogy mennyire megnehezíti az illetén felfogásoknak, mint a magyarság illetékes köreit áthatóknak szerepeltetése a nemzetiségi kérdés megoldását: azzal sem törődnek.

És nem gondolnak egyébbel sem. Nem nevezetesen azzal, hogy mikor az ellenzéki követeléseknek azt a két pontját, a melyek egyike a választási census egységesítésére, másika a tisztviselők korteskedésének a korlátozására vonatkozik, visszautasítják, ellentétbe jönnek a saját korábbi álláspontjukkal is. Avagy megelégedtek volna volt belügyminiszterüknek: Hieronymi Károlynak 1894-ben a szomszédos Kolozson tett ama kijelentéséről, a mely szerint — épen a nemzetiségi kérdés szempontjából — munkába veendő a census egységesítését. És elfeledtek volna-e Szapáry Gyula grófnak volt miniszterelnöküknek arról a hirhedtét vált törvényjavaslatáról, a mely 16 §-ban mind bennigallta azokat az intézkedéseket a melyek a köz tisztviselők korteskedéseinek korlátozása szempontjából ma az ellenzék követelését képezik?

És ma azt halljuk, hogy a ki akár a census egységesítésének ideáját propagálja, akár a tisztviselői korteskedések korlátozását követeli; az a magyar állam nemzeti jellegének az integritására emeli kezeit.

Nős miért nem mondták ezt az urak. Hieronyminek és miért nem scrupulózuskodtak e miatt Szapáry Gyula gróffal szemben? Persze ők miniszterek találtak lenni. Azok részéről pedig minden tiszta bölcsesség, nagy államférfiúi gondolat, addig, a mig birtokukban tartják a piros bársonyszéket. Egyikről-másikról *utólag* aztán kisütnek nem épen ilyen kedvező dolgokat is. 23 év byzantinizmusa hozzá szokhatott az ilyesmihez.

Hanem az is bizonyos, hogy az ilyen eljárást, az ilyen magatartást frivolitásnál egyébként nem bélyegezhetjük. És még bizonyosabb, hogy a hol olyan felfogások uralkodnak, mint a minők a békepontozatok jelzett két követelésére nézve a kormány párt részéről kifejezésre jutottak, hol a hatalomhoz való göröcsös ragaszkodásnak ilyen visszataszító tünetei mutatkoznak, ott mindenről beszélhetünk, csak arról az őszinteségről nem, a mely pedig minden béke-tárgyalás sikerének első és elengedhetlen feltétele.

V. A.

A. béketárgyalások.

Budapest, febr. 9.

— A béketárgyalások ma újra megindultak. A pártközi konferencia d. e. 11 órakor összeült a rendes béketanyán a képviselőház I. sz. bizottsági termében. Az ellen-

zéki pártok békedelegátusai közül hiányoztak Kossuth Ferencz és Horánszky Nándor, a ki még nem tért vissza a fővárosba Eberhardról, a hová édes atya gyöngelkedése szólította.

A pártközi konferencián részt vettek a disszidensek vezetői közül Csáky Albin és Andrassy Gyula grófok, a kik magukkal hozták a beteg Szilágyi Dezső írásba foglalt jelentését a kormány legutóbbi üzenetéről.

Csáky Albin gróf olvasta fel Szilágyi Dezső jelentését a békedelegátusoknak, a kik erről jegyzeteket csináltak.

Csáky Albin gróf ezután felszólította a békebizottság tagjait, hogy határozatokat, különösen az idemítés kérdésében még ma juttassák a kezébe. Hangsúlyozta, hogy ez Széll Kálmánnak a korona megbízottjának a kérelme.

A pártközi konferencia erre kijelentette, hogy az ellenzéknek közbevetett kérdése van a házszabályok módosítása és a kuriai bíráskodás dolgában hangzottunkunkra vonatkozólag.

A disszidenseknek két vezetője megígérte, hogy a közbevetett kérdésre, a melylyel az ellenzék esetleges kijátszási lehetőséget akar elkerülni, lehetőleg még ma meghozzák a kormány választást.

A nemzetközi konferencia délután felkeltőkor ért véget.

Csáky Albin gróf Andrassy Gyula gróffal együtt délután 4 órakor a miniszterelnöki palotában értesítik a kormányelnököt a békekonferencia mai határozatáról.

Ezen az üzenetváltásnál jelen lesz Lukács László pénzügyminiszter, Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter és a korona megbízottja, Széll Kálmán.

Az ellenzéki képviselők egyhangulag kijelentették, hogy a házszabályok revízióját a képviselőház autonóm jogának tekintik és ezért nem ismerik el a kormányt az azt a jogát, hogy a házszabályok revízióját bármily kérdésben junktimhoz köthesse. És ha mégis tárgyalásokba boesátkoznak ebben a kérdésben a miniszterelnökkel, a kormányval és Széll Kálmánnal, mint a korona megbízottjával, ezt velük mint képviselőkkel, mint a szabadelvű párt vezéreivel teszik, nem pedig mint miniszterelnökkel, miniszterekkel vagy a korona megbízottjával.

A konferencia álláspontja az, hogy a házszabályok revíziója se nem kormányzati, se nem törvényhozási aktus és ezért a kormányt, mint ilyennek, ebbe beavatkozni nincs joga, sőt egyenesen alkotmányellenes dolgot követ el, ha a házszabályok revízióját valamely törvényes alkotás létesítéséhez föltételül tűri.

A konferencia végül ma azon tendenciózus híresztelésekkel szemben, mintha kebelében divergáló vélemények uralkodnának az idemítési tárgyalására vonatkozólag, konstátálta, hogy az ellenzéki képviselők között teljesen egyhangú és egyetértő az a fölfogás, hogy a Bánffy-kabinetnek az idemítési meg nem adható.

A végleges nuncziura nézve az ellenzéki konferencia ma kiküldött két tagja jelentésének beérkezése után fog megállapodni; hogy azonban időt ne veszítsen, a kormány nuncziurának egyéb pontjaira nézve holnap délelőtt tizenegy órakor folytatja tanácskozásait.

A pártközi konferencia összes munkálatait elkészült és a maga részéről nincs is semmi akadály, mely a tárgyalások halogatását okozná.

Gróf Csáky és gróf Andrassy délután öt órakor megjelentek a miniszterelnöki palotában és előterjesztették az ellenzék azon óhaját, hogy a junktim dolgában a kormány részéről két tag küldessék ki. A kormány erre vonatkozó választát valószínűleg csak holnap közli a disszidensekkel.

Az éhség örültjei.

A magyar földmivelő-népnek egy új betegséggel, a pellagrával foglalkozik a fenti ezim alatt Baross Károly, egy most megjelent röpiratában. A pellagra 1898-ban lépett fel nagy mértékben az erdélyrészi és a keleti vármegyékben, mint szomorú eredménye az agrár-krisisnek és a nép fokozódó nyomorának. — A belügyminiszter egy dr. Niederman Gyula min. tanácsos vezetésével ott működő szakértő-bizottsággal tanulmányoztatta kérdést, a mely magyarszági tanulmánytja

után bejárta Olaszország pellagrás vidékeit is. A tudós kutatók hazánkban csak 3 vármegyét jártak be és mégis már 28 községben 80 pellagrás beteget találtak. Olaszországban százezerre becsülik a pellagrás betegek számát, a padovai tartományban pl. az utolsó decenniumban volt 13,834 pellagrabeteg, kik közül 3553, tehát 27-5 százalék lett elmebeteg. A pellagra oka a nép nyomora, a rossz, különösen pedig a tulnyomólag tengerivel való táplálkozás. A pellagra ellen való védekezés tehát elsősorban gazdasági kérdés s a röpirat, a mikor ismerteti a tudós kutatók érdekes jelentéseit és szól a szerzőnek személyes tapasztalatairól, egyuttal kiterjed a magyar agrárpolitika azon új feladataira, a melyek nemcsak a földmivelés fejlődését, de a földmivelélnék kenyerét, életmódját vannak hivatva, kedvezőbben befolyásolni. A röpirat kapható az Eggenberger-féle könyvkereskedésben. Ára 1 korona.

Az érdekes röpiratból közöljük a következőket:

Verőfényes, meleg, illatos reggelen három hínó haladt a Szamos partján, a regényes czikói völgyben.

Az első bakján sárga zsinóros hajdu, ebben a kocsiában ül a járás főszolgabírája. A második három lovas bérelt, csöngős fiakker. Benne jobbról egy tisztos ősz tudós dr. Niedermann Gyula min. tanácsos, az orsz. tébolyda igazgatója, vele kollektája dr. Konrád Jenő, a nagyszabonyi tébolyda vezetője; a harmadik kocsiában pedig dr. Farkas Jenő, az erdélyrészi közegészségügyi felügyelő, két orvossal.

Mit keresnek ezek itt, ebben a tegnapi zivatartól megtisztított gyönyörű májusi időben, honnét jönnek, hová mennek?

A belügyminiszter megbízásából járnak már több nap óta. Az ősz tudós, a ki egész életét az ember szellemi és lelki nyomorúságának kutatására s enyhítésére szentelte, most is küzd, vesződik, fáradoz, jó időben, rossz időben, községről-községre, viskóról-viskóra, hogy kutassa a legnagyobb nyomorúságot, hogy felkeresse az éhség betegjeit, az éhség örültjeit.

Mejünk vele. Az első kocsi balra kanyarodik, be egy kis regényes községbe a Szamos völgyébe, ez a község Inó.

Tiszta, fehér házak a zöldelő erdő aljában, termő föld körülöttük, messziről a boldogság tanyái.

A természet szépségeinek gyönyörűsége mellett csak egy tűnik fel, hogy ebben a dologidőben a határ aránylag kihalt.

A fészolgabíró hajduja leugrik a bakról — helyben vagyunk.

Előjön a község bírája. Továbbra ő a vezető.

Jön egy 40 éves férfi. Szálas, megtermett ember. Kezei, lábfeje, arca sárga, mintha befestették volna, lábán sebek kezdődnek, nyomott kedélyű, buskomor, úgy kell belőle fogóval kihuzni a szót.

„Miből élsz, mit eszel?” — kérdi az ősz tudós.

„Málét!” adja meg reá a választ, — „ha van.”

„Hust mikor ettél utoljára?”

„Több már egy esztendőnél.”

„Azóta semmit sem eszel, csak málét?”

„Semmit uram.”

Ez az ember Január havában kapott a belügyminiszter inségadományából 22 kg. tengetit, de ekkor már a hosszú éhezéstől nem volt annyi jótányi ereje, hogy ezt a csekély súlyt a község házából otthonába maga vihette volna el.

Jön egy 16 éves, szende, szép arcu szőke leány.

Tiszán tengeri kenyeréből él, ezenkívül néha a télen babot is evett, most már a tengetit is koldulja egész családjával együtt. Állapotát a tanulmányozók hivatalos jelentése így írja le:

„Alsó ajka fekélyes, kezei meg vannak gyulladva, kézháthőre vastag, feltűnően sárga, mintha sárga festékkel volna bekenve.”

Jön egy 30 éves, szálas, magas termetű férfi.

Egy év óta hust nem evett, csak tengeri kenyérről és hagymával táplálkozott. A hivatalos jelentés a következőköt írja le:

„Kezei már a mult évben meggyuladtak s e baja miatt a zilahi kórházban volt. Arcszíne sárga. A kézhatón a bőr pergamentszerű. A kezek szélei hámlanak. Lábam és homlokán lefolyt dermatitis nyomai, berepedésekkel és sötét pigmentációval. Nagyfokú marasmus, csont és apathikus, igen levert, munkaképtelen.”

És így jön a község népe tovább. 4—5 —8 éves gyermekek; 25—30 éves asszonyok; javakorbéli és agg férfiak.

Bementünk egy-két házikóba. Tisztaság, rend, hóféhér gyolcs mindenütt, csak kenyér — sehol.

Sok helyen hiányzik a férfi. Hol van? Romániába ment még az őssel nap-szamosnak.

Néhány munkát visszatért. Kiehezve, rongyokban, munkaképtelen.

Az egyik kerítésnél áll egy asszony, urak vannak a faluban, kiközta a kíváncsiság az egész családot. Karján csecsemő, ezt szoptatja, — mellette egy négyéves és egy nyolcéves gyermek — a férj Romániában van, de még nem küldött haza egy garast.

Dél van, ebéd ideje.

„Van-e ebédetek?” — kérdi megesselt szívvél a tanulmányozók ősz vezetője.

„Van” felelnek, s a kis leány kiterjeszti vászonkötényét, mely apró zöld paprikával volt tele. Ez a család minden élelme. Tegnap még kaptak 6 kr. ára tengerilisztet kölcsön, ma már az sincs.

Az anya is beteg, meg a gyermekek is. A gyermekekről a következőket mondja a hivatalos jelentés:

A 8 évesről: „a kézhatkon manchettaalakú dermatitis; nyakán dermatitis galler. Kezdődő pellagra.”

A 4 évesről: „kézfőjein és az arcon jól kifejtett dermatitis. Pellagra.”

És így tovább és így végig. Az egész községben nincs egy kilogramm buzakenyér; egy kilogramm hus; egy liter erősítő ital.

Nem láttam egyetlenegy baromfit; egy juhot.

Két malacz volt a faluban, azt is az inségkölcsonból vették magunk.

A falu sertésállományát kiölte a sertésvész; a juhokat kiölte a métye; a baromfit kiölte a baromfivész; vagy száz hold szőlőjét megette a filloxera.

Csak az idevaló ember maradt meg, az nem pusztul el könnyen, annak keresztül kell menni előbb az éhség örültségének tor-turáján is.

Mi lesz ezzela néppel a jövőben? A jó Isten a megmondhatója. A község földjei alig voltak még május hóban megmunkálva, a pellagrás betegek munkaképtelenek. Vetőmag nem volt, itt-ott egy kis tengeri, az éhenhalónak ez az édes mérge. A házak körül egy kis zöld saláta, zöld paprika, hagyma, ez mindenük. Három-négy falu határára végig nem láttam egy tonyérnyi burgonya vetést sem.

Mi lesz ezekkel jövő ilyenkorig?

A belügyminiszter bizton újra ad segélyt, kiosztanak közöttük egy-két wagnon tengerit, ami még jobban szaporítja majd — a pellagrát.

A marosvásárhelyi örültek házát azonban nagyobbítják, Szilágy vármegye alispánja pedig tárgyal, hogy a zilahi kórházhoz építsenek egy új osztályt, a tébolyodottak részére.

Ez lesz a pellagrások jövő — otthona. Szegény — inóiak.

„Dehát mindenütt ilyen a helyzet?” — kérdeztem bucsuzáskor.

„Mindeniütt, ahol eddig jártunk!” — volt a tanulmányozó tudós szomorú válasza — „majd megkülödjük utjaink leírását.”

Ezzel mentünk, ők jobbra, én balra és a páratelt, verőfényes levegőben mind hallkaban csilingelt a bérkocsisok csegettetyűje, mig egy fordulónál eltűntek a nemes szívű, fáradhatlan kutatók kocsija.

Hosszu ideig mintegy dermesztő álomban tündöttem a látottak felett.

Végre felocsudtam.

Hol vagyok tulajdonképpen?

A vagyonbukottnak hirdett Olaszország kifosztott népe között; vagy a délszláv államok nyomorult lakóit látom magam előtt?

Vagy a hol járok az Magyarország?

Körül nézek. A láthatár utolsó oldalán buja zöldelő erdők; előttem a Szamos termékeny partjai, jobbra balra fekete, könnyű miveltül hálás földek, selyem rétek; idább a dombokon nehezebb, soványabb talaj, de kenyeret csak teremhetne mivelőjének.

Az ember azonban, csak — ember. Végre is lecsillapultam és gyönyörrel néztem a tájat, kéjlel szívtam a buja május illatát s gondolataim ragadtak tova.

Hogy is ne. Hiszen 3—4 óra mulva benn ülök a MÁV. fényes étező-kocsijában s bizony jól fog esni a hosszu út után a négyfogásos ebéd, amit a modern, gazdag, kényelemmel berendezett Magyarországon még a robogó vonaton is készségesen találnak fel az éhes utazónak. Ebéd után néhány órai heverés, a kupék puha, kényelmes vankosain — és Budapestem vagyok.

Ah! Budapest.

Te ifjú, gyönyörű fő- és székvárosa gazdag hazámnak. Mig a MÁV. beivegezett indóházától lakásomig visz a kényelmes bérkocsi, bemutatod újra meg újra szépségeidet.

Csillogó palatásoraid, eziradás díszes középületeid, kincseid, amit nemzeti büszkeséggel hordott össze a jómódu, feleslegeiből szivesen, könnyen áldozó — vidék.

Uj hidjaid, uj parlamenti palotád, muzeumaid, színházaid, melyekre csak a legutóbbi 8—10 évben 50—60 milliót könnyen adott, többletkezeléssel zártul költségvetésének feleslegeiből bölcs parlamentünk.

Mert eddig én így hittem rohanó fejlődésed. Így beszéltek rólad a kormánybírók, így írt rólad a sajtó, mint egy nagy, vagyosodó nemzet hatalmas központjáról, dobogó szívről, mely egyesíti magában a legtovábbi tagnak is minden érvét.

Dehát, hogy is lehet az? Nem értem. Talán hallucináció?

Lehetnek ennek a gazdag országnak, amely így luxust enged meg magának, mint te vagy édes Budapest, éhez vidékei?

Lehetnek vármegyék, amelyekben ezen nyi ember korgó gyomra munkaképtelenné tette a férfi imáit; s már a gyermekeket fertözve, a jövő generációt készíti elő arra — hogy szaporítsák az éhség örülteit?

Hisz igaz, hogy azok a sárka, felülre álltak, akikkel én beszéltem, nem magyarul szóltak, hanem oláhu.

De halld csak neveiket: Kozma, Kormos, Kádár, Kiss, Nagy — mi ez?

Oláh községek, tiszta magyar nevekké. Idáig hatott volna már a névmagyarosítás, az a nagy akció, mit az ezeréves Magyarország jubileuma alkalmával indítottak meg nagyjaink, melyre külön egyesületet alakított a nemzeti felbuzdulásban minden áldozatra kész társadalom; s amely a belügyminiszteriumnak már majdnem egy külön osztályt foglalkoztatja?

Hiszen, ha így van, ez szép, ez dicső dolog.

Vagy nem így van? Hát hogyan lehetne másképp?

Vagy ezek a ma oláhu beszélők, magyar nevű emberek, valamikor magyarok voltak?

Hiszen mióta politikailag eszmélek; mióta parlamenti beszédekben gyönyörködöm; mióta lapokat olvasok, mindig azt hallom, hogy magyarosodunk, évről-évre mindig jobban, egyre jobban.

És itt megfordítva volna? Ez a gazdag, ez a nagy nemzet, amely metropolisára feleslegeiből millióit költözt, amely csak gazdasági életének, erejének, hatalmának a párisi kiállításra való bemutatására 3 milliót ad ki, ez ne lett volna elég erős, hogy fiait magyarul tartsa meg?

Ez engedte volna, hogy véréből százan, ezereken eloláhosodjanak?

Pedig ez sajnos, mégis úgy történt. Magyarország nemzeti politikája nem volt elég erős, hogy fiait megóvja az eloláhosodástól; gazdasági politikája pedig gyenge arra, hogy megoltalmazza őket az éhségtől, az éhség örülteitől.

Budapest fénye, centralizált vagyona nem a vidék feleslege, hanem véres verejték-ből harcolódott össze; az ország vagyoni, nemzeti nagysága, óriási haladása, mind-mind fikció.

A vidék feltartozhatatlanul pusztul. A nagybirtokos még valahogyan megél. De az is már a városokba húzódik, hogy hangzatos nevének révén, melléjükvelemekre tegyen szert a bankok és részvénytársaságok körül.

A régi középbirtokosok selyem elbukott, alig maradt belőle itt-ott mutatók.

Fiai proletárok, beállottak hivatalkeresőnek.

Hát a paraszt?

Hogy az első két osztályról igaz, amit fentebb írtam, lassan beismeri mindenki, de megvigasztalódnak fent is, lent is azzal, hogy nem kár értük.

A paraszt az más. Az a legfontosabb néposztály, de oly messze áll a nyilvánosságtól, hogy bizony kevés ember kíséri életét figyelemmel. Erről ma dicshimnuszokat zenégednek, hogy kiünnönnél, gyarapodik. Pedig ez sem igaz.

Gyarapodik is ritka kivételes helyen. Az átlag azonban rohamosan adósodik, licitálják ki birtokából.

A magyar faj szocialista lesz.

A felvidéki tót paraszt vándorol ki Amerikába; a ruthén pedig rabszolgája lett a Galiciából bevándorlott új magyarnak.

Régi házában lakik, földet művel, állatot tart — de már semmi sem az övé, rosszabb helyzete van, mint a régi jobbágyak, de enni talán vetnek neki, mert izomerejére, munkájára szüksége van új földesúrnak.

A procedúra azonban gyönyörűen fejlődik tovább, amint lejjebb jutunk Szatmárba, Szilágysba.

Szatmár vármegye felső részén, ahol az ecedi lóp lecsapolása folyik, egész konzociumok licitálják ki fufangos módon a paraszot, néhány év múlva kincseket érő földjeikből. Amíg az eladott föld árba tart, van nekik miből megélni. De mi lesz velük később?

Lejjebb a vármegyében, ugy Nagy-Somkut körül, ott már elfogyott minden, se pénz, sa munka — ott már kezdődik a nyomorság, az éhség, a pellagra — és ez tart Szilágyon, Erdélyen keresztül le a határig.

Éhezők mindenütt, évről-évre mindig többben, szaporitva a pelleggrásokat — az éhség örülteit.

Az érzékek mámorának neveznek, melynek a véralakodnál fogva, valószínűleg kivagy téve. Azonban alig hiszem, hogy ez alkalmas idő volna a boncolató kés kivetésére, hogy érzelmeidet vizsgálat alá vegyük. Bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

És lehetne-e méltóbb alkalom, a hol mi ily érzelmeinkkel áldozunk a haza oltárára, mint a szabadságharcunknak a különösen érdélyi küzdelmünknek az a történelmileg fényes napja a piski csata évfordulója, annak ötvenéves emlékezete, melyet ma értünk meg; és melynek ezredes ur! a ki ez emlékeztetés csatában kolozsvári 11-ik zászlóalj vezényelte vitéz tetteiben — élő apostola.

Kegyeletes és hálás tisztelettel jövőnk ezredes urhoz; hódoló üdvözléssel áldozni annak a véraldozóval megszentelt hazaszeregetnek emlékeire; azt életüket veszített honvédeknek szent emlékeire; melynek és kiknek méltó apostola ön ezredes ur!

Eljöttünk mi az utódok hálás szívevel s kegyeletes lelkesedéssel fogadtam és tanúságot tenni ön előtt ezredes ur arról, hogy mi méltók és hívek akarunk lenni a múlt nagy hagyományaihoz, jó hazafiak és elszántak vagyunk a további küzdelemre, hogy győzelemre s érvényre juttathassuk azokat a szent elveket és eszméket, melyekért annyit jó honfitársunk, őseink s elődeink martír halált haltak, s önön vértüket hullattak. Meggyőzni akarjuk arról, hogy megbecsülni tudjuk mi dicső honvédek küzdelmének, áldozatának értékét; s szent emléke előttünk szabadságharcunknak minden mozzanata, midőn kegyeletes áldozunk az elhunyt honvédeknek sírjainál, akkor a legmélyebb tisztelettel hajlunk meg élő honvédeknek nagy érdeme előtt. Ez érzelmeink győzzék meg ezredes urat arról, hogy biztosítva van hazánk, nemzetünknek életében az a jövő, melyet honvédek hazaszeregete lelkesedése véraldozata biztosított, megteremtett 1848—49-ben.

Fogadjá tiszteletünket fogadalomkóppen, hogy mi is megteesszük és megteendőjünk mind hazafiúi kötelességünket és engedje kifejeznünk azon hó kívánságunkat, hogy az Isten sokáig éltesse meg közöttünk dicsőségünkre, tanításunkra, buzdításunkra s a mi szeretetünk és tiszteletünk adjon erőt és jutalmat nemes és nagy hazafiúi erényeiert.

A piski csata hős honvédek emlékezte örökre éljen a honfi szívekben! S azoknak élő apostolat, Szigethy Miklós ezredesünket a magyarok Istene sokáig éltesse! (Éljenz.)

Az egyetemi kör üdvözlése.

Ezután Gergely György egyetemi kör elnök a maga és az egyetemi hallgatóság nevében üdvözölte az öreg ezredest, parancsnokát annak a gárdának, mely 50 évvel ezelőtt az ő elődeiből, a kolozsvári diákokból alakult. Biztosította arról az ünnepelt, hogy a mai fiatalok a míg egyrészt kegyeletesen viseltetik az esletett hősek iránt, a tisztelet adójával hajlik meg a nagy idők katonái előtt, addig másrésztől és szent napon azt az ünnepélyes kijelentést teszi, hogy ha idők s a körülmények úgy kívánják, az esletett bajtársak hősiességét példáját lelkesedéssel követné. (Éljenz.)

Az egyetemi fiatalok után Ujjfalu Sámuel Mátyás-husár üdvözölte az ezredest, ki Horváth százados vezetése alatt ott volt a hidon, a midőn ember-ember ellen közdött. Szigethy Miklós megilletődve hallgatta a megemlékezések szavait s választól azokra. Válaszában kiterjeszkedett a 11. zászlóalj hősi tetteire, történetére is. Beszédéből az alábbiakat közöljük.

A 11. zászlóaljról.

Tisztelt uraim! Polgártársaim!

Régi dolgok azok, a melyek önként ide hozták. Ötven év hosszú idő. Am azért öröm és lelkesedés fog el, ha visszagondolok e lefolyt eseményekre. Az isteni gondviselés különös kegyelmének tartom, hogy engem eddig megtartott, hogy e nevezetes napot megérhettem.

A küldöttség engem akar megiszteni, hogy emléket felelevenítse e nevezetes napot.

Az érzékek mámorának neveznek, melynek a véralakodnál fogva, valószínűleg kivagy téve. Azonban alig hiszem, hogy ez alkalmas idő volna a boncolató kés kivetésére, hogy érzelmeidet vizsgálat alá vegyük. Bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

Én nem vagyok szakértő; hogy tudjam megmondani, hogy melyik az igazi? Te erre azt mondanád — azaz akármely az utczán azt mondanád, a mit az előbb mondtál — hogy bolond volna az az ember, ha nem tudná, hogy szerelmes-e vagy nem.

Ugy hát azt hiszem, hogy én bolond vagyok, viszonzá Dick. Nem először történik, hogy hajlandó vagyok azt gondolni. Te nagyon jól tudod, hogy egy kitűnő másolatot az eredetivel megkülönböztetni csak egy szakértő tud. Már pedig, a szerelmelem több utánzója van, mint Rubensnek vagy Reynoldsnak, Raphaelinek vagy Michael Angelónak.

nak, hogy kegyeletes emlékezzék meg, az esletettekről.

Illetékes vagyok-e én arra, hogy elfogadjam a kegyeletes megemlékezés és tisztelet és közvetlenül jövő nyilvánulását?

Midőn erre gondolok, lellem önkénytelenül visszazáll a multba.

En a 11 zászlóalj megalakulásakor, a hadseregből helyeztettem át.

Részt vettem e zászlóaljjal minden csatában, minden megpróbáltatásban, elejétől kezdve, a dévai szomorú fegyver letételéig.

A zászlóalj Inceydy ezredes vezette márcz. 2-ig, a medgyesi csatáig. Ó akkor megbesélt s a zászlóalj vezetése reám maradt.

Az isteni gondviselés különös kegyének tekintem, hogy annyi golyó zápor között sretlenül maradtam a mai napig. Hátha ezért tartotta meg a jó Isten életemet, hogy alkalmam legyen ez üdvözléssel elfogadni?

A 11. zászlóalj kötelességét elejétől végig a legnagyobb önfeláldozással teljesítette.

Önként felmerül tehát a kérdés, megérdemli-e eme zászlóalj e kitüntetést? Határozott feleletem az, hogy meg.

A 11. zászlóalj jan. 31-én Szebenből ment Szelenekre. Innen Bem Vizaknára tette át a főhadit szállást. Ez mindenki előtt közzémondásnak tünt fel eleinte. Am de mindenki belenyugodott, a midőn megtudta, hogy Arad és Zarándmegyék felől segédcsapatokat vár.

Bem Kemény Farkas alezredes vezetése alatt elküldötte a zászlóalj Déva felé utat nyitni a segédcsapatoknak négy ágyuval, egy század huszárral. Dévától sehol se találkoztak e csapatokkal.

Ekkor engem küldött Kemény Farkas Zarándmegye felé. Brádnál a Beke alezredes dandárára rátaláltunk. Együtt törtünk vissza Dévára. Ez alatt éj idején megtámadták az oláh felkelők Dévát. Solomon vezényelte őket. A zászlóalj az első riadóra talpon volt s visszaverték a támadókat.

A febr. 4. estatóról 6-án értesülvén, reggel kiindultunk Déváról. Paád és piski között találták Bem hadat. Ekkor azt rendelte Bem, hogy a 11. zászlóalj 4 ágyu s a Mátvás-h. századdal a hidnál állást foglaljon.

Ekkor már az ellenség mindenütt előnyomult. Az előző napokban 7-8 erős csapat szemeltl vertünk vissza. Február 9-én megtámadott az ellenség egész haderejével. Négy ágyuval, a Mátvás-huszárokkal a 11. zászlóalj feltartotta az ellent mind addig, míg a főcsapat megérkezett. Arad felől a 24-ik zászlóalj s a Würtemberg huszárok jöttek egy osztálylval s egy üteg 6 fontos ágyuval.

En a zászlóaljjban ez időben századparancsnok voltam. Láttam a hidon Horváth Miklóst, a ki hős halált szenvedett. Kétszer küzdöttünk meg a hidon az ellennel. Harmadszor egész Szászvárosig vertük vissza.

Nagy érdemei vannak eme zászlóaljának. Arról méltó dolog megemlékezni. Hisz e zászlóalj nagyrésze a kolozsvári tanintézetek ifjaiból állt be. A tisztek és altisztek nagyrésze a hadseregtől jött át. A Sturszkiaktól, Károly Ferdinándoktól. Ez magyarázza meg azt a fegyelmet, azt a lelkesedést, mely a zás

Hol a 11-ik zászlóalj zászlója?

Régóta foglalkoztatja az a kérdés a kolozsvári közönséget, hogy hol a 11. zászlóalj zászlója?

Koltói gr. Teleki László a m. é. őszén beadott az erekye muzeumba egy zászló darabot, a melyet még b. e. nagyjára, a kiváló magyarnó vezetése alatt hímiztek, s a melyről többen azt hitték, ez a 11. zászlóalj lobogójának egyik darabja. Megnézte ez erekyét Szigethy Miklós ezredes is. Kijelentette, hogy ez nem a 11. zászlóalj lobogójának egyik része. A 11. zászlóalj lobogóját ugyan tényleg kolozsvári hölgyek készítették a Kolozsvárt alakult vadász-csapatnak. 1848. karácsony harmadnapján, midőn a 11. zászlóalj Csucsáról győzelmesen bevont, ennek nyújtották át a Teleki Domokos-ház és a városháza előtt. E lobogót a dévai fegyverletételig hordozták csatáról-csatára. A fegyverletételtől rá tették a gulyabakot rakott fegyverekre s e zászló valószínűleg Szentpétervárra került, a többi hadi jelvényekkel együtt. A zászló 3 színű nehéz selemből készült. Egyik oldalán Magyarország s Erdély egyesített címere aranyonallal ki-varrva, a másik oldalán pedig „Eljen V. Ferdinánd Magyarország királya” felirat.

A szabadságharcban részt vett többi zászlóaljnak a kormánytól kapták zászlóikat. E zászlókon, mint a mostani honvéd lobogókon Mária kép volt.

A 11. zászlóalj zászlószentelést, a folytonos csatározás miatt, nem tarthatott soha.

K—ó I—n.

SZÍNHÁZ.

Télen. Tegnap Bokor József üres népszínművet adott. Az előadásnak az kölcsönzött érdekességet, hogy Kollmerné Erzi és leánya Balogh Emma játszott benne. Természetes, hogy ha *Kollmerné* játszott, a népszínmű kevésbé volt rossz. Legalább színt, életet adott neki és elhozta bele a népszínmű levegőjét. A Télen fő női szerepét először játszta ez alkalommal Kollmerné és úgy játszott, mint régen: csupa kedély, csupa elevenesség volt. A nőtár pedig olyan pompásan énekelte, hogy mindenkit megújított. *Balogh Emma* Annuskát játszta. Bebizonyította, hogy a mit a multkor mondtunk, igaz volt. A kisasszony tehetség, ezt második fellépéséből is látjuk; van hangja, tud is bánni vele: szóval jó népszínműnékes nő válhat belőle. A közönség a kisasszonyt újra rokonszenvesen fogadta, minden nőtárját megújította és többször a lámpák elé szólította. A többi szereplőről is mind elismeréssel szólhatunk.

Henschel fuvaros. A bécsi *Burgszínházban* csak nemrég aratott fényes sikert *Hauptmann* Gerbard legújabb darabja, a *Henschel fuvaros*. A mint értesülünk, ez a darab minden magyar színpadot megelőzőleg, a kolozsvári színpadon fog színterülni. A darabot, melyben egy bravuroz férfinő szerepel, elolvasta *Szentgyörgyi István* és igen megtetszett neki a főszerep. A színház igazgatósága ezért elhatározta, hogy *Hauptmann* híres darabját színterülni, melyben a kitűnő művész pompás alakítást fog produkálni. Ezt a szerepet a bécsi *Burgszínházban* *Somenthal* játszta.

Géczy új darabja és Zacconi. *Géczy István*nak „*A Sárdy-ház*” című drámáját csak a napokban adták óriási sikerrel a kolozsvári nemzeti színházban. Ezt a darabot, melyben egy bravuroz férfinő szerepel, elolvasta *Szentgyörgyi István* és igen megtetszett neki a főszerep. A színház igazgatósága ezért elhatározta, hogy *Hauptmann* híres darabját színterülni, melyben a kitűnő művész pompás alakítást fog produkálni. Ezt a szerepet a bécsi *Burgszínházban* *Somenthal* játszta.

Elszerződött tagok. A kolozsvári Nemzeti Színház két tagja *Kövi Kornélia* és *Kövi Juliska* elszerződtek virágvasárnaptól *Halmay Imre* jónévi színgazgató társulatához. *Kövi Kornélia*, ki csak nemrég vendég szerepelt Kecskeméten több estén nagy sikerrel, vígjátéki subrett és naivának szerződött; *Kövi Juliska* pedig, kinek kellemesen csengő, szép énekhangja van, énekesnőnek szerződött. Kisebb szerepekben a mi színházunknál is behívták, hogy mindkettő tehetséges színésznő, s a vidéken rövid idő alatt szép sikereket fognak aratni.

Mulatságok.

A Maros-vásárhelyi róm. kath. főgymnasium ifjusága önképző-köre javára 1899. febr. hó 12-én délután 1, 6 órakor a „transylvánia” díszteremben színelőadással egybekötött hangversenyt rendez.

Hangverseny. Kedves kis hangversenyt rendeztek a napokban Kolozsvárt, Péter Ilka zenetanítónő termében a kolozsvári uri családok tagjaiból álló nagyszámú növendékek.

A hangversenyen szülők és ismerősök nagy száma képezte a hallgatóságot. A hangverseny d. u. 3 órakor a *Simonffy Margit* és *Nagy Margit* kisasszonyok zongora játékaival kezdődött. *Premier* Wábert játszott négy kézre, alapos technikával, általános tetszést aratva *Gajzágó Eteleka* a *Wolf* keringőt játszva. *Keresztes Ilana* k. a. egy fülbemászó és bájos idylt játszott el. *Nagy Margit* k. a. egy szonátával aratott tetszést. Nagy hatást keltett *Deaky Iván* játéka. Magyar lassú, ropogós csárdásokat és egy tirolit darabot játszott egy kézre nagy iskolázottságra valló sikerrel, általános tetszést aratva.

Ezután *Féder Margit* k. a. kellemes játéka következett. *Sonátákat* és magyar változatokat játszott, zajos tetszést kelve. Szünet után *hegedű*, zongora játéka következett. E szünetben *Simonffy Mariska* és *Weisz Albert*. *Simonffy Mariska* k. a. ezután egy francia darabot játszott nagy művészetel. *Ákác virágok* *Melodramát* *Benedek Nándor* és *Andrásfalvy Margit* k. a. játszták.

Ezt népdal változatok előadását követte, mely az érdekes hangversenyt be is zárta. A szülők a kitűnő zene tanítónak a kivívott sikerért teljes elismeréssel és hálaival adozták.

Egyleti élet.

A kereskedők és kereskedő ifjak 12-ére tervezett felolvasó estélye közbe jött akadály miatt csak 19-én tartatik meg.

Az országos középiskolai tanáregyesület kolozsvári köre V. rendes felolvasó gyűlését 1899. február 11-én, szombaton d. u. 5 órakor tartja meg a róm. kath. főgimnázium természet-tantermében. Tárgyak: 1. Folyó ügyek. 2. A polgári iskolák reformja. 3. Tárkányi György: A vallásos nevelés a középiskolában. Gyűlés után előadás a Rácz János főtéri vendéglőjében. A titkár.

A Feilitzsch párt vacsorái.

Kiküldött tudósítónk levele.

Kolozsvár, febr. 9.

Tek. Szerkesztő Ur!

Megbízásomhoz képest a következőkben számolok be a pártvacsorák eredményéről. A menü a vacsorához a következők: 1. *Bográcsos v. tokáay*. 2. *Szószos pelesenye*. 3. *Telenturós csusza*. 4. *Fél butellia pécsi bor*. 5. *Fekete kávé*. Mint ebből látni méltóztatik, a menü elég jó volna. Az a baj csupán, hogy sok az eszkimó, de kevés a fóka. Sak a vacsorázó, de nincs elég vacsora.

A bográcsos tokány hig levében kergetőznek a hus darabok. Nagyon sovány halászlót rendeznek kanalaikkal, a szegény éhes eszkimók, akarom mondani munkók. A szószos pelesenye szapor, mert csak az tudja megenni, a kinek a fogtechnikuskokkal még nem volt baja.

A pécsi bort azonban nehezen veszi be a finnyás kortes gyomor. Egyik eszkimóknak eszébe jutott s extra bort rendelt magának. E jó példa láttára felvidult az egész társaság arca, s rövid idő alatt a Teleki pinczében dugaszolt borok domináltak az asztal sorokat. Már már mindenki azt hitte, hogy ebben a borban megtalálták az igazságot, s mert azt, ha felé hajlik, minden mámeluk szereti, sűrű kocintgatás közben szedték ezt magukba. Azonban itt is keserű kiábrándulás következett be. Ugyanis, midőn távozásra került a dolog, a fizető pinczér barátságosan fel-szólította a t. cz. publikumot, hogy a mit extrán rendeltek, azt szíveskedjenek ki is fizetni, mert különlegesség a vacsorához nem dukál.

Mit volt mit nem tenni, fizettek s elkedvetlenedev, kiábrándulva távoztak ama helyről, mely a mindenfelé szállingó hírek után ígért földének jelentkezett a jámbor mameluk képzelete előtt.

Rám azt a benyomást tették t. Szerkesztő ur ezek a potyavacsorák, hogy a kormánypárt „*napja*” alaposan kihűlt. Alatta a növényzet dus tenyészete helyét sivar hómoköz borítják. Az esz-kimóknak még reményük sincs többé, hogy a régi nap a hajdani tenyészetet vissza állítsa.

Egy új napot óhajtanának a régi helyébe az esz-kimók, melynek feltűnése esetén szaladva hagynák oda azt a „*lélekvesztőt*”, a melyen már alig remélik, hogy elmerülés nélkül eljuthassanak a gyors előléptetés termékeny szigetére.

Tudósító.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 10.

Haller visszalépett. Városzerte azt beszélik, hogy dr. *Haller Károly* a II-ik kerület független kormánypárti választó polgárainak képviselőjelöltje a Feilitzsch párt terrorizmusa folytán a képviselő jelöltségtől visszalépett.

Szvacsina Géza, polgármester mint örömmel láttuk, több hétig tartott betegségből annyira felépült, hogy tegnap már kimehetett a szobából s rövid sétát tett az utcán. Hivatalába még nem járhat fel, párnap mulva azonban már megkezdheti hivatalos teendőinek a végzését is.

A borhamisítók terve. Azok a borkereskedők, akik hamisított borkal árasztották el az országot s akikre az utóbbi időben erősen rájárt a rud,

abban állapotok meg, hogy küzdeni fognak és tovább is hamisítanak. A banda hamarosan szervezkedett s abban állapodott meg, hogy első sorban is *Darányi* miniszter ellen indítja meg a harcot, aki kíméletlenül járt el velük szemben. Bizalmas körlevelet szövegeztek s e leveleket majdnem az összes borkereskedőnek megküldték, arra kérve őket, hogy a termelőktől hort ne vásároljanak, mert ily módon a bortermelő kárjainak fognak s támadást intéznek *Darányi* ellen, őt okolva azért, hogy boraikon tudni nem tudnak. Azt is ajánlák, hogy a vidéki sajtó megnyerésére törekedjenek, amint hogy ők meg a fővárosi lapokat némtitják el, ha mindjárt a legmesszemenőbb áldozatok árán is. Az aradvidéki borkereskedők a körlevelet megvetéssel küldték vissza, kijelentve, hogy ilyen gyalázatos szövegbe nem mennek bele. Így írja ezt egy aradi újság, s most már igen helyes dolog volna, ha a bizalmas körlevelet is közölné, hogy a bandát szét lehessen ütni, mert amit most tesz, az még a borhamisításnál is komiszabb dolog.

A tisztviselők és Feilitzsch báró. A *Bánffy—Pulszky—Sándor* József-párt hivatalos jelöltje azon a bizonyos nagy eszem-iszomon pótprogrambeszédet mondott. Az „*Ellenzék*” kritikájával foglalkozott és e közben kitért arra, hogy miért hallgatott vasárnap a „*tisztviselők helyzetéről*.” Hát tévedés van a dologban. Mi nem azt mondtuk, hogy a nemes báró hallgatott a tisztviselők helyzetéről, hanem azt mondtuk, hogy hallgatott a tisztviselők nagy érdekét képező, de egyszerűen a jogállam egyik előfeltételét képviselő tisztviselői pragmatika követeléséről. Mikor ezt a hallgatást megírtuk, egyáltalán nem gondoltunk a kolozsvári tisztviselőkkel, a kik egy nagy részéről tudjuk, hogy szervilismusan egy színvonalon vannak az egyiptomi rabszolgákkal, de gondoltunk a közszabadság ügyével. És az a gyanuk, hogy ennek szempontjából a Feilitzsch br. politikai egyéniségét a legnagyobb foku bizalmatlansággal kell kísérmünk, a pót-programbeszéd során is megerősítést nyert. A nemes báró ugyanis most sem beszélt a tisztviselői pragmatikáról. Hanem beszélt a helyett az „*agrár*” és „*markentil*” irányok közöttéről. Vajjon miért kellett felhozni e kérdést, a mely — ismétéljük — senki részéről sem vetettet fel idáig? De ha már felvetette ezt a báró ur, engedjen meg nekünk egy kérdést: Híve-e ő a földadó leszállításnak és a bórdeződ behozatalának? Erről már érdemesebb dolog beszélni, mint a technikai fakultásos egyetemről.

Siker. A „*Magyar Polgár*” reánk fogja, hogy mi irigyejük a *Gáspár Menyhárt Boldizsár* ur (vagy hogy is hívják azt a fagyoskesztes fiskális urat) szónoki sikereit. Ő már, hogy tennők azt. Őt is, *Széchy Ákos* urat is készséggel ismerjük el a *Bánffy—Pulszky—Sándor* József-párt Demosthenesének. De épen ezért feltűnik hímvevünk a konkurentiától, a melyet nekik e téren a nagy vacsorán *Harmathy István* ur támasztott. Valóban nem szép *Harmathy* úrtól, hogy nem tudja kissé mérsékelni a dicsőség-szomját.

Egy bank csőd alatt. Vasme-gyében a kiscelli takarékpénztár csődöt mondott.

A szegény nép, földmivelők és iparosok, 1,267.139 forint betétet sira. Egy egész vidék lakossága áldozatul esett az igazgatóság bűnös manipulációjának. Évek hosszú során át károsították meg és tették tönkre a takarékpénztárt igazgatói, a több évtől meghalt *Rosenberg Henrik* s utána fia, *Rosenberg Lajos*. A vizsgálatból kitudt, hogy a *Rosenberg-család* 578.000 forint tartozik az általa vezetett takarékpénztárnak s ez a visszaélés az 1878-ik évtől fogva tart. Midőn az intézet bukása kikerülhetlenné vált, *Rosenberg Gyula* országos képviselő, az igazgató fiúve, 138.000 forinttal fizette azokat a tartozásokat, a melyekért obligóban s ezt tegnap, ott Budapest, a maga igazolására összehívott s zentimentekből álló értekezlet előtt igazolta. *Pick* (a ki szintén rokonságban áll az igazgatóval) fizetett 118.000 forintot az őt illető kötelezettségek fődőzésére. Ők azonban a süllyedő hajót már meg nem menthették. Mert ha *Rosenberg Lajos* igazgató vagyona fődőznék is, a mivel a banknak ezeken fölül a család tartozik, meg akkor is óriási nagy hiány van.

A mérleg, a *Rosenberg-féle* kölcsönökét nem tekintve, 532.393 forint vagyonhiányt tüntet föl; azonfelül 252.000 ft váltó van tárczában, melyek nagy része bizonytalan. Egyéb aktívái is kétségesek, készpénz pedig csak 19.000 forint, értékpapír csak 15.000 ft találtatott. Szomorú kilátások a betétesekre és a részvényesekre nézve.

Ingyenes előadás. Az iparos-segéd munkások képzésére szervezett helyi bizottság 1899. évi február hó 12-én (vasárnap) délután 3 órakor az iparos-egylet nagyertermében ingyenes előadást rendez, mely alkalommal előadást tart: *Burger Frigyes* gyógyszerész: „*Mérgek az iparban és a háztartásban*” című alatt.

Uj apát. A gyulafehérvári r. kath. püspöki káptalan egyik nagy tehetőségű és érdemes tagját dr. *Ujfaluassy* (Tódor) József

urat méltó kitüntetés érte. Ugyanis a király e kiváló egyházi férfinak a Boldogságos szűz *Máriáról* nevezett kolozsmonostori ezimzetes apátságot adományozta. Dr. *Ujfaluassy József* kanonokot előnyösen ismerik a kolozsvári körökben is. Községi iskolai tanulmányát a kolozsvári r. kath. főgymnasiumban végezte s innen ment a pápi pályára. E nemű magasabb képzettségét a bécsi Pázmáneumban nyerte. Onnan hazatérve a gyulafehérvári káptalannal kapcsolatos theológián foglalt el tanári állást, s azóta gyorsan haladt a rangfokozatban. Egy ezikluson keresztül országgyűlési képviselő is volt. Daezára fiatalkorának, már hosszabb idő óta kanonok, s egyike a káptalan legbefolyásosabb tagjainak. Most mikor a király kegyéből újabb kitüntetés érte, igen sokan kívánnak neki — velünk együtt — szerencsét a jól kiérdemelt új és magas címhez.

Gazdasági felolvasás Alsó-Jarán. Alsó-Jarán f. hó 4. és 5-én a megyei gazdasági egyesület kiküldötteiként *Pethő Miklós*, *Böloni István*, *Harmath Domokos* és *Biro Károly* gazdasági előadásokat tartottak. Érdekes előadás, illetve felolvasás volt valamennyi. Mintegy 50—60 veyes rangú és állású személyből álló közönség oadaadó figyelmet tanusított az előadások iránt. Főleg *Pethő Miklós* folyton lebilincselve tartotta a hallgatók figyelmét, beszélvén a különböző nemű földtalajokról, a mivélési módozatokról, a trágyanemekről, s ezek kezelése mikéntjéről stb. Mindazonáltal, ha érdekesség, ezélszerűség s más előnyök vannak az ily előadásokban, az előadás módja sokat levon értékiükből; mert az iskolázatlan földműves nép, kinek érdekében vannak az előadások, nem érti meg azt a sok mikifejezést, melytől főleg a *Biro Károly* előadása tarka volt; mintegy keresve-keresni látszanak a közönségszebb felfogást meghaladó kifejezéseket. A kifejezések keressétsége homályosítja el a különbözőn érdekes előadásokat. Ez által befejezetlen mű lesz az a kép, mit az illető tárgyról a hallgatóság elé állítanak.

Az ily előadásokat illetőleg volna meg egy megjegyzésem. Az t. i. hogy ha az előadott tárgy még bővebben is meg van magyarázva nyomtatványban, mint a hogy az előadás történik: az intéző körök miért pazarolnak annyi pénzt utiatálynra, napidijra stb? Hisz minden ily községben van egy intelligens ember, ki e füzeteket a nép előtt felolvassa s közgazdasági intézkedéssel minden díj nélkül ugyanazt az eredményt lehetne elérni, a mit e pazar költségekkel. Ha szemléltetés is volna, nem szólnék, de így bizony mellözhető volna a kiadás.

Nyolcz késszurás. Temesvárol írják: *Rozgonyi Antal* vasuti altiszt halálának beleszeretett *Menczel Róza*ba, a ki *Rozgonyi* folytonos kérésére hozzá ment feleségül. Házaságuk azonban nem volt boldog, nem tartott sokáig. Három hónap után *Róza* otthagytta az urat, felcsopott dolmánygyári munkásnőnek és visszajött nagybátyjához lakni. *Rozgonyi* egy darabig nem törődött szépséges ne-jével. Majd visszajön ő meg — mondogatta társainak. De nem jött. Nem volt maradása azután Temesvárott. Aradra ment, a hol kapott is a vasutnál alkalmazást. Onnan irta ezélot, hat héttel első levelét feleségének, hogy jöjjön vissza hozzá, mindent megbocsát. *Róza* nem válaszolt. Újra irt és kérelte, jöjjön vissza, mert nem tud nélküle élni. Azt mondták, hogy mikor első levelét irta feleségének, rövidre rá Temesvárot jart. Italsan bandukolt a dohánnyágy körül és a *Gorove-utczában*. Nem tudott *Rózá*val találkozni. Azóta folyton ivott. Napestig mámoros volt. Így jött azután tegnap délután *Aradról* Temesvárra, hogy borzasztó tettét végrehajtsa. Mikor a dohánnyágyi esti hang megszólalt, *Róza* oda szolt *Szabó Zsuzsána* nevű barátnőjének, várjon rá, hogy mint rendesen, együtt menjenek haza. Ideges volt egész nap, mintha valami démon kínozta volna. Meg is szolták munkás-társai: Mi bajod *Róza*? Bár már semmi bajom ne volna, felelte kedvetlenül. *Róza* barátnőjével, *Szabó Zsuzsával* azután hazafelé tartott. Otthon a kapu alatt félkötöztek, a mikor egyszerre a sötétből valaki megragadta *Szabó* karját, a ki azonban kisküldt és elmenekült. Nyílesen dolgozott a kéz tovább. *Rozgonyi* volt. Kést rántott és kétszer megfogatta *Róza* szivebén, a ki e szavakkal rogyott össze: — *Bátyám!* segítség! meggyilkolnak. A kiáltásra a bátyja a kapu alá rohant, a hol vértben horholt huga. A gyilkost kereste mindjárt. Az utczára rohant. A sötétben valakit menekülni látott. Utána futott s egy *Kümmel* nevű rendőrrel utól is érték *Rozgonyit*. Nem szabadkozott. Hagyta magát megkötözni, a mikor aztán kitudt, hogy ő is halálra van sebesítve. Hat szurást ejtett a hasán; valószínű, hogy menekülés közben, félelmében eselkedte. Mikor a mentők koc-sira szállították, hogy a kórházba vigyék, belei kifordultak és a felúton kiszivadt.

A Márk-tér galambjai. Nehány, velencei szuhanc annyira megfélekedett magáról, hogy a *Márk-tér* galambjai ellen me-renyületet intéztek és kettőt-hármat megöltek. Biróság elé kerültek és a biróság mindenek előtt azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy tulajdonképen kinek tulajdona a szürke galamb-sereg. Megállapították, hogy a galambok a város tulajdonai gyanánt tekintendők. A vád-lottakat egyenkint 3—2 napi börtönre és 10-10 lira pénzbírságra ítélték. A felső fórumok az ítéletet jóváhagyták.

Róza-aratás Bulgáriában. A mult évben a róza-termes épen nem sikerült Bulgáriában és Ruméliában; 1898-ban felény róza sem termett. mint 1896-ban. A róza-olaj árai azonban mégsem emelkedett, mert az 1896-iki rendkívül jó termésből még óriási készlet van. A róza-olaj kilogrammját ez idő szerint 534 frttal fizetik.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításait és sürgöny-leveleit.)

A francziaországi események.

Páris, febr. 9.

Renauld-Morliére-nek, a revizio-bizottság előadójának jelentését és a semmitözéki vizsgálat anyagát ma kiosztották. A jelentés azzal az indítvány-nal végződik, hogy a kormány javas-lata elvetendő, mert ez a javaslat olyan alkalmi törvény, a melynek előnye kétségesek. Ép oly kétséges az is, mondja a jelentés, hogy ez a törvény meg-nyugtató-e a közvéleményt. Ha a semmitözék egyesült tanácsa újra megindítaná a vizsgálatot, soká tartana, míg ítélethozatalra kerülne a dolog és ezt az ítéletet még kevésbé respektálnák, mint a büntetőtanács ítéletét. Ha azonban nem indítanak új vizsgálatot, azt fogják mondani, hogy az ítéletnek, a melynek alpját eleve megdöntötték, legcsekélyebb autoritása sem lehet. A törvényjavaslat hátrányai kétségbevon-hatatlanok, mert a javaslat sérti az áll-lamhatalmak megosztásának elvét és megingatja az egész bírósági szerveze-tet, a mely lényeges eleme a politikai és társadalmi szervezetnek. Az irat-csomó legjelentősebb iratai már a reg-geli lapok közleményeiből ismeretesek.

Az alexandriai anarkisták.

London, febr. 10.

A „*Daily Mail*”-nak azt jelentik *Kairóból*, hogy azokat az olasz anar-kistákat, a kiket azzal vádolnak, hogy Alexandriában merényletet terveztek *Wil-mos* császár ellen, Olaszországba szállít-ják és Anconában ülnek törvényt fölöttük.

Teutsch püspök emléke.

Nagy-Szeben, febr. 9.

Az erdélyrészi ágostai hitvallású evangélikus egyház országos konzisz-tórium a augusztus második felére tűzte ki *Teutsch* püspök nagy-szebeni emlé-kének leleplezését. Ugyanakkorra hív-ták össze az országos egyházgyűlést.

A kiscelli bank.

Bpest, febr. 10.

Szombathelyről sürgönyzik, hogy *Szalay* vizsgálóbíró, az ügyész és *Bárdossy László* királyi ügyész *Kiscellbe* utaztak az ottani takarékpénztár meg-vizsgálására.

Megindították azonnal a vizsgálatot. *Ritt Károly* főkönyvelőt hallgatták ki. Megidéztek *Rozenberger Lajost* is.

A vizsgálat hetekig eltartartani, mert negyedszázados hamisítások, sik-kasztások és csalások egészszövevénye vár felderítésre.

A királyi ügyész több letartóztatás iránt tett indítványt, melyek már hol-nap foganosítottak.

Már eddig is konstataáltak, hogy a betétek nagy része pénztárba se került, hanem egyenesen bűnös célokra hasz-náltak fel.

A két tárgyalások.

Budapest, febr. 10.

A végleges nuntumra kiküldendő albizottságba a kormány egyik megbí-zottja *Tisza István* lesz.

Az ellenzék holnap megállapítja a házszabály revizioja és a kuriai bírás-kodásra vonatkozó végleges követelését.

A kormánypárt szerint a bizottság munkája semmit sem fog érni, ha *Bánffy* megkapja az indemnyást.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilntér. *)

Minden az építkezés szakmájába vágó **tervezőket, költségvetéseket, felülvizsgálásokat, becsleéseket,** valamint mindennemű **építkezéseket** a legutányosabban felvállalok és elkészítek.

Kérem a n. é. közönség szives támogatását.

Oziöld Antal,

1—10. Kolozsvár, Kurta-szappan u. 7.

Figyelmeztetés.

Mindenkit felkérek, hogy *Márton Benedek* I. éves joghallgató fiamnak se pénz ne kölcsönözzön, se ruházatot hitelbe ne készítsen.

2—3

Márton Ferencz.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

